

[Time: 2 Hrs]

[Marks: 60]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt all questions.
2. Figures to the right indicate full marks.

- Q. 1** Answer the following in one or two sentences: (**any six**) (12)
- Define inference, Give an example.
 - Define term. Give an example.
 - Define proposition.
 - What is contrary and contradictory term?
 - What is fundamentum divisions?
 - State the law of Excluded middle.
 - Define free consent as per Law of Contract.
 - Define Extensive definition, Give example.
 - Define eduction
 - What is divisions by dichotomy?
- Q. 2** Write short notes on **any two**: (12)
- Connotation and Denotation:
 - Universe of discourse
 - Industry (Industrial Law)
 - Rules of Division.
- Q. 3** Attempt **any two** questions:- (12)
- Reduce the following sentences to logical form and identify the kind of proposition as per traditional logic. Name the terms that are distributed.
 - Graduates alone are eligible.
 - Few Indians wrestlers are long-lived.
 - Only ignorant persons hold such opinions.
 - Identify the following compound proposition, symbolize it, and construct a truth table for it.
"You will catch plane if and only if you reach in time".
 - Using quantifiers and the given notation, symbolize the following general propositions:-
 - No athletes are bookworms. (Ax, Bx)
 - Not every applicant was hired (Ax, Hx)
 - All that glitters is not gold (Gx, Ax)
 - Identify the following modern definitions giving reasons for your answers.
 - Alcohol is a kind of medicine
 - Man is a civilized rational animal
 - The child is father of the man.
 - Identify the fallacies in the following logical divisions, giving reasons to your answers.
 - Man into Indians, Chinese and educated.
 - Triangles into Equilateral and Isosceles.
 - Metals into white, heavy, ductile and precious.

Q. 4 Answer the following questions in detail. Any one question from ‘a’, ‘b’, ‘c’ and ‘d’ is compulsory. (24)

- a) Explain in what sense logic is a science and an Art? Bring out the nature scope and its significance in law courts.
- b) Explain four fold classification of propositions.
- c) Define “Immediate inference” and “opposition of propositions”. Discuss in detail, Inference by opposition with the help of square of opposition.
- d) **Do as directed:-**
 - 1) State the contrary and contradictory of, ‘All successful executive are intelligent people.’
 - 2) State the Sub-Contrary and contradictory. of ‘No animals with horns are carnivores’.
 - 3) State the Sub-contrary and subaltern of, ‘some uranium isotopes are highly unstable substances’.
 - 4) State the converse and obverse of ‘Some men are wise.’
 - 5) State the converse and obverse of, All men are fallible.
 - 6) State the converse and obverse of ‘Some philosophers are consistent’.

मराठी रुपांतर

[वेळ: २ तास]

[गुण: ६०]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र. १ खालील प्रश्नांची उत्तरे एक किंवा दोन वाक्यात लिहा. (कोणतेही सहा) (१२)
- अनुमानाची व्याख्या करा. उदाहरण द्या.
 - पद म्हणजे काय? उदाहरण द्या.
 - विधान म्हणजे काय? उदाहरण द्या.
 - विसंगत पद आणि व्याघाती पद म्हणजे काय?
 - विभाजनाचे मूलगामी तत्व म्हणजे काय?
 - निःशेष मध्य नियम सांगा.
 - Law of Contract नुसार 'मुक्त संमती' ची व्याख्या करा.
 - उदाहरणात्मक व्याख्येची व्याख्या करा, उदाहरण द्या.
 - निष्कर्षण अनुमानाची व्याख्या करा.
 - द्विभाजन विभाजन म्हणजे काय?
- प्र. २ संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणतेही दोन) (१२)
- गुणनिर्देश आणि विस्तार निर्देश
 - विवरण विश्व म्हणजे काय?
 - 'उद्योग' ची व्याख्या द्या Industrial Law
 - विभाजनाचे नियम
- प्र. ३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) (१२)
- अ) पुढील विधानांचे तर्कविधानात रुपांतर करा. त्यातील व्याप्त व अव्याप्त पदे ओळखा.
- केवळ पदवीधर पात्र आहेत.
 - कांही भारतीय मल्ल दीर्घायुषी असतात.
 - फक्त अशिक्षित लोकांचेच असे मत असू शकते.
- ब)
- खालील संयुक्त विधाने ओळखा.
चिन्हांकित करा व सत्यता सारणी बनवा.
जर आपण वेळेत पोहोचाल तरच विमान पकडू शकाल.

- ii) खालील विधाने चिन्हांकित करा.
- १) एक ही खेळाडू पुस्तकांतला किडा नाही. (Ax, Bx)
 - २) प्रत्येक अर्जदाराला नियुक्त केले नाही. (Ax, Hx)
 - ३) सर्वकांही जे चमकते ते सोने नसते. (Gx, Ax)
- क) खालील व्याख्या दोष ओळखा, कारणे द्या.
- १) मद्य हे एक प्रकारचे औषध आहे.
 - २) मनुष्य हा सभ्य विचारशील प्राणी आहे.
 - ३) बालक हे मानवाचा पिता आहे.
- ड) खालील विभाजन दोष ओळखा कारणे द्या.
- १) मानवाची भारतीय, चीनी, आणि सुशीक्षित अशी विभागणी
 - २) त्रिकोणाची समभूज व समकोन अशी विभागणी
 - ३) धातुंची पांढरा, जड, लवचिक आणि मूल्यवान अशी विभागणी

प्र. ४

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा: 'अ' 'ब' 'क' कोणताही एक 'ड' अनिवार्य आहे.

(२४)

- अ) "तर्कशास्त्र विज्ञान की कला" विश्लेषण करा. तर्कशास्त्राची स्वरूप, व्याप्ती सांगून कायद्यातील महत्व स्पष्ट करा.
- ब) विधान चतुष्टयीचे उदाहरणासह विश्लेषण करा.
- क) अव्यवहित-अनुमानाची व्याख्या करा. विधान-विरोध म्हणजे काय? विधान विरोध चौरसाद्वारे अनुमानाचे उदाहरणास स्पष्टीकरण करा.
- ड) सुचनेनुसार बदल करा.
- १) विरीत विरोध आणी व्याघातक विरोध द्या. 'सर्व यशस्वी कार्यकारी बुद्धीमान लोक असतात'.
 - २) अर्धविपरीत आणि व्याघातक विरोध द्या. 'शृंगहीन प्राणी मांसाहारी नसतात'.
 - ३) अर्धविपरीत विरोध आणि उपाश्रित विरोध द्या. 'कांही युरेनियम आयसोतोप्स अस्थिर पदार्थ असतात'.
 - ४) परिवर्तन आणि प्रतिवर्तन द्या. 'कांही लोक बुद्धिमान असतात'.
 - ५) परिवर्तन आणि प्रतिवर्तन द्या. 'सर्व मानव दोषपात्र असतात'.
 - ६) परिवर्तन आणि प्रतिवर्तन द्या. 'कांही दार्शनिक सुसंगत असतात'.
